

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Анотація

В умовах запровадження інноваційної моделі розвитку економіки все більша увага приділяється організації ефективної взаємодії науки, виробництва та ринку, яка створює передумови для розвитку постіндустріального суспільства та ґрунтується на використанні знань як найважливішого економічного ресурсу. Інноваційний розвиток, орієнтований на нововведення в усіх сферах суспільства, є визначальним напрямом розвитку сучасних соціально-економічних систем та усіх процесів, які відбуваються в них. Передумовою цього процесу є сучасна науково-технологічна революція, яка забезпечує зростання продуктивності праці, прискорений розвиток науки, інформації та освіти. На сьогодні розробка і впровадження нововведень у всіх сферах господарської діяльності є головними факторами, що визначають як конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, так і конкурентоспроможність національної економіки загалом. Хоча інноваційна практика існує досить довгий період часу, предметом спеціального наукового вивчення інновації стали лише у ХХ столітті. Дослідження змісту та основних положень відомих інноваційних теорій дозволяє поєднати їх у чотири групи, які відображають еволюційний розвиток інноватики: циклічні інноваційні теорії, інноваційні теорії економічного розвитку, еволюційно-інституційні теорії економічного розвитку та теорії управління знаннями як основою інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, еволюція теорії інновацій, інноватика, технологічний уклад, циклічні інноваційні теорії, економічний розвиток, еволюційно-інституційні теорії, управління знаннями, інноваційний розвиток.

И. В. Бутырская, к.э.н., доцент,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ,
г. Черновцы

ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ К УПРАВЛЕНИЮ ИННОВАЦИЯМИ

Аннотация

В условиях внедрения инновационной модели развития экономики все большее внимание уделяется организации эффективного взаимодействия науки, производства и рынка, которая создает предпосылки для развития постиндустриального общества и основывается на использовании знаний как важнейшего экономического ресурса. Инновационное развитие, ориентированное на нововведения во всех сферах общества, является определяющим направлением развития современных социально-экономических систем и всех процессов, которые происходят в них. Причиной этого процесса является современная научно-технологическая революция, которая обеспечивает рост производительности труда, ускоренное развитие науки, информации и образования. Сегодня разработка и внедрение нововведений во всех сферах хозяйственной деятельности являются главными факторами, определяющими как конкурентоспособность субъектов хозяйствования, так и конкурентоспособность национальной экономики в целом. Хотя инновационная практика существует достаточно долгий период времени, предметом специального научного изучения инновации стали лишь в ХХ веке. Исследование содержания и основных положений известных инновационных теорий позволяет соединить их в четыре группы, которые отображают эволюционное развитие инноватики: циклические инновационные теории, инновационные теории экономического развития, эволюционно-институциональные теории экономического развития и теории управления знаниями как основой инновационного развития.

Ключевые слова: инновации, эволюция теории инноваций, инноватика, технологический уклад, циклические инновационные теории, экономическое развитие, эволюционно-институциональные теории, управления знаниями, инновационное развитие.

Постановка проблеми. В умовах запровадження інноваційної моделі розвитку економіки однією з ключових проблем сучасного суспільства постає організація ефективної взаємодії таких найважливіших сфер діяльності, як наука, виробництво та ринок. Актуальність пошуку шляхів розв'язання цієї проблеми спричинена також тим, що зараз у світі формується нова парадигма розвитку, котра ґрунтується на використанні знань як найважливішого економічного ресурсу. У найбільшій та довгостроковій перспективі вирішальною умовою подальшого розвитку сучасних соціально-економічних систем стає визначення ролі інноваційного фактора. Інноваційний розвиток, орієнтований на нововведення в усіх сферах

суспільства, є визначальним напрямом розвитку сучасних соціально-економічних систем та усіх процесів, які відбуваються в них (науково-технічних, економічних, виробничих, соціальних тощо). Інтеграція виробничої і науково-технічної сфер, що відбулася у ХХ ст., сприяла технологічному прориву у різних галузях господарської діяльності, а основними факторами, що забезпечують гідне місце країни у світовій системі господарювання, стали науково-технічний прогрес, знання, інновації, інформація, використання наукомісткої продукції та сучасних інформаційних технологій. На сьогодні розробка і впровадження нововведень у всіх сферах господарської діяльності є головними факторами, що визначають як конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, так і конкурентоспроможність національної економіки загалом. Очевидно, що в умовах економічної, політичної та соціальної кризи в Україні найважливішим завданням державної політики стає створення дієвих механізмів реалізації інноваційної політики на різних рівнях [1, с. 77]. При цьому важливим моментом у формуванні інноваційної політики відносно визначення перспектив розвитку та створення передумов для підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання є розуміння та уміле застосування як теоретичних передумов, так і існуючих практичних напрацювань інноваційного менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та практичних проблем управління інноваціями, активізації інноваційної діяльності, що забезпечує стійкий економічний розвиток, надається велика увага. Зауважимо, що ці питання знайшли висвітлення в публікаціях багатьох вітчизняних вчених, зокрема таких, як О. Амоша, Ю. Бажал, В. Бакуменко, В. Геєць, І. Буднікевич, О. Дацій, А. Лісецький, В. Мельник, М. Федулова та ін. Ґрунтовним розробкам теоретичних положень та механізмів управління інноваціями присвячені наукові праці багатьох зарубіжних вчених, зокрема роботи Й. Шумпетера, М. Кондратьєва, С. Глазьєва, П. Друкера, Л. Ерхарда, С.С. Кузнеця, К. Мікульського, Р. Фостера та інших. Водночас, незважаючи на розробленість даної проблеми та існуюче теоретичне обґрунтування реалізації інноваційних напрямів розвитку, питання дослідження еволюції існуючих теоретичних підходів до управління інноваціями і надалі залишаються актуальними та потребують теоретичного, методологічного і практичного вирішення.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є дослідження особливостей еволюції сучасних теоретичних підходів до управління інноваціями та визначення дієвих механізмів впливу на інноваційні процеси.

Виклад основного матеріалу. Інновація створює вартість і матеріальні цінності, спираючись на певні зміни в будь-якій галузі – технології, матеріалів, цін, послуг, демографії чи геополітики, формує новий попит і нові ринки. Головною рисою інновації є її вплив на спосіб життя людей, стиль поведінки, світогляд, тобто зміни. Впровадження досягнень науки і техніки у реальне життя призведе до модернізації економіки, яка полягає в заміні одних елементів виробничої системи іншими, сучаснішими. Це можуть бути принципово нові технології, які є результатами завершених наукових досліджень і розробок, або такі, що вдосконалені на базі використання нових знань [2, с.12].

Основний напрям та зміст традиційних і сучасних теорій економічного зростання базується на визначенні факторів та джерел економічного зростання, регулювання яких дозволяє здійснювати розширене відтворення [3, с.66]. Розглядаючи сучасні інноваційні теорії, слід в'яснити, що лежить в їх основі. Більшість теоретичних підходів до управління інноваціями ґрунтуються на динамічному підході до теорії економічної рівноваги. Дослідження змісту та основних положень відомих інноваційних теорій дозволяє згрупувати їх за певними ознаками.

Перша з них – група циклічних інноваційних теорій. Основоположники цих теорій обґрунтували положення, що основною причиною нерівномірності темпів економічного

зростання були розробки та впровадження інновацій. Так, сформульована в 60-ті роки XIX ст. інноваційна теорія циклічних економічних криз (основоположник К. Маркс) для дослідження внутрішньосистемних чинників постійного порушення макроекономічної рівноваги пропонує застосовувати концепцію економічних криз надвиробництва. Впровадження нового досконалого обладнання є основою технічних революцій, які поширюються на інші сектори і галузі економіки, охоплюючи всю сферу суспільного виробництва. Завдяки цьому виникають нові галузі економіки, підвищуються темпи накопичення капіталу і приросту виробництва. Однак з часом технічні нововведення в них стають ординарнішими, що сповільнює розвиток виробництва, призводить до криз і депресій [4, с. 17].

У теорії циклічних економічних криз (М. Туган-Барановський) відзначається, що перешкодою для безперервного розвитку виробництва є не так зовнішні, як внутрішні особливості економічної системи, які, власне, і породжують циклічність її розвитку, оскільки зростання виробництва обумовлює зростання споживання [5, с. 6-7].

Ще одна циклічна інноваційна теорія – теорія довгих хвиль М. Кондратьєва – наголошує на нерівномірності та циклічності процесу розвитку економічної системи, для якого характерною є послідовна зміна періодів піднесення та спадання. При цьому кризові явища у економіці обумовлюються циклічністю виникнення і поширення радикальних нововведень, для яких характерним є тісний взаємозв'язок з економічною кон'юнктурою [5, с. 4-8]. Однак слабкою ланкою цієї теорії є те, що не вдалося обґрунтувати мотивацію зацікавленості підприємців новими технологіями у визначені періоди часу та визначити причини впровадження радикальних нововведень у діяльності суб'єктів господарювання.

Основним положенням другої групи інноваційних теорій економічного розвитку є те, що саме інновації є ключовим чинником економічного зростання.

Найбільш відома теорія економічного розвитку Й. Шумпетера пояснює циклічність розвитку економічних систем концентрацією найбільш вагомих нововведень в окремих галузях виробництва. Внаслідок поширення основного нововведення з'являються вторинні інновації, покликані удосконалити існуючі продукти, формуючи таким чином вторинну хвилю. При цьому визначено, що нововведення з'являються в економічній системі нерівномірно, а у вигляді майже одночасно освоєваних поєднаних новацій – кластерів, тобто сукупності базисних нововведень, що визначають технологічний устрій економіки протягом тривалого часу [7].

Саме Й. Шумпетер ввів в науковий обіг термін *інновація* – не просто нововведення, а нову функцію виробництва, яка є засобом подолання економічних криз, за допомогою якого підприємство може використовувати нові конкурентні прийоми, відмінні від колишніх цінових форм конкуренції [8, с. 57-59].

Продовжуючи дослідження попередників, С.-С. Кузнець визначив, що для збільшення інвестицій у принципово нові види техніки чи продуктів не спостерігається ніякої закономірності. Натомість, революційним інноваціям притаманні випадковість і спонтанність, на які впливають різноманітні зовнішні чинники – змінність політичного середовища, економічних факторів, поява нових відкриттів тощо. Тобто, визнаючи існування економічних циклів, він пов'язує їх із циклами інноваційних технологій, наголошуючи водночас на випадковості появи інновацій [8, с.59-60].

На початку 1970-х рр. німецький дослідник Г. Менш, здійснюючи аналіз ринку праці та індикаторів капіталу, спрогнозував майбутню нову економічну кризу, хоча ознак стагнації ще не було. Він назвав її «технологічним патом», тобто логічною перервою в поступовому розвитку економіки, більше того, такою, що виникає регулярно. У певний період свого розвитку кожна країна опиняється в кризі, зумовленій застоєм науки та нестачею базових інновацій. Саме криза стає тим поштовхом, що породжує стимул до інновацій. І навпаки, у

період піднесення необхідність інноваційного розвитку у вже налагодженому виробництві відсутня [9, с. 31]. Тобто можна зробити висновок, що депресія є каталізатором інноваційної діяльності, що стає технологічним базисом нової довгої хвилі [10].

Інноваційна теорія росту (П. Ромер) центральною ланкою економічного зростання визначає технологічні зміни пов'язані з новими знаннями, що призводять до зміни технологічного устрою. Сама ж концепція технологічних устроїв розроблена Д. Львовим і С. Глазьевим, які досліджували міжгалузеві технологічні ланцюги поєднаних виробництв, що виникають внаслідок процесів кооперації та спеціалізації і мають зазвичай стійкий характер. Сукупність таких технологічних ланцюгів і є технологічним устроєм, який належить до однієї техніко-технологічної парадигми і являє собою стабільний елемент відтворювальної структури економіки. У кожному технологічному устрої існує ядро, в якому концентруються основні технології, що відповідають цьому устрою. З послідовною зміною технологічних устроїв відбуваються довгострокові коливання економічної кон'юнктури.

На відміну від попередніх інноваційних теорій економічного розвитку теорії технологічного розриву (Р. Фостер) визначає інновації як засіб конкуренції та отримання ефекту. Під час заміщення однієї технології іншою виникає так званий технологічний розрив, який відображає відмінності потенціалу нової та старої технологій, а також обсягу інвестицій, необхідних для вкладання у нову технологію. У той же час, після подолання технологічного розриву, інвестування в нові технології є набагато вигіднішим, ніж модернізація старого, тому процес заміни однієї технології іншою є незворотнім.

Основною ідеєю третьої групи теорій інноваційного розвитку – еволюційно-інституційних теорій економічного розвитку, є виявлення рушійних сил та факторів економічного розвитку, розуміння основних напрямів соціальної еволюції, на підставі яких визначається напрям дій та перспективи соціального розвитку. Одним із цих напрямів є індустріально-технологічний інституціоналізм, засновником якого є Дж. Гелбрейт [11, с. 25]. Дана концепція найважливішим визначальним фактором індустріальної системи визначає промислове застосування «високих технологій». Цікаво, що при цьому індустріальна система розглядається як основна сфера планової економіки, що змінила відсталу ринкову економіку, сформовану переважно із дрібних фірм сфери послуг, а її головною метою є не максимальні прибутки, а планове зростання виробництва за умов контролю над цінами. Держава ж трактується не як сила, що протистоїть діям корпорацій-гігантів і врівноважує їх домінування, а як надійний інструмент їх панування, необхідний для макроекономічного контролю корпорацій над цінами і ринками промислових товарів.

Концепція індустріального суспільства як суспільства накопичення техніки та капіталів покладена в основу теорії індустріально-технократичного суспільства (Д. Белл). Кожне сучасне суспільство живе завдяки інноваціям та необхідності соціального контролю над змінами, що вимагає планування. Основою теорії є положення, що економічні закони формуються під впливом науки і техніки, а економічний розвиток є відображенням науково-технічного розвитку [12, с.142]. У той же час збільшення потужності корпорацій та їх технократичні рішення вважаються загрозою для природи та суспільства, а матеріальні блага, які вони виробляють, не можуть задовольнити потреби самоствердження людини. Тому основною проблемою постіндустріального суспільства є підпорядкування економічних функцій політичному ладу.

Інше бачення тенденцій світового економічного розвитку обґрунтовує концепція гармонійної економіки (Ф. Перру). Ця концепція відзначає об'єктивно обумовлену нерівність ринкових взаємин між різними суб'єктами ринку, яка впливає із відмінностей у розмірах виробництва і капіталу, інформаційного забезпечення, галузевої приналежності тощо. Наслідок такої нерівності є існування домінуючих і підпорядкованих економічних одиниць. Важливим внеском Ф. Перру в розвиток теорії управління інноваціями стало те, що на основі

теорії дифузії інновацій була побудована концепція полюсів зростання та теорію «центр – периферія» [12, с.142].

Представник шведської школи інституціоналізму Г.-К. Мюрдаль, досліджуючи тенденції розвитку сучасного світу, побачив велику загрозу у нерівномірності такого розвитку на різних континентах, що може спричинити порушення збалансованості світових ринків, глобальні екологічні катастрофи, занепад цивілізаційної культури. Для уникнення світових конфліктів він пропонував розвивати міжнародну економічну інтеграцію, вважаючи її засобом прискорення економічного розвитку країн, що знаходяться на периферії світового науково-технічного прогресу, завдяки дифузії інновацій.

У той же час він підкреслив, що домінування архаїчних інституцій та поглядів, що пронизують всю систему соціального, економічного та духовного життя у відсталих країнах, робить неможливим проведення техніко-економічної модернізації господарств, знижує її ефективність та, таким чином, збільшує розрив у рівні розвитку передових і відсталих країн.

Остання група теорій ґрунтується на дослідженні можливостей прискорення темпів економічного зростання завдяки активному використанню суб'єктами підприємництва нових знань. Це теорії управління знаннями як основою інноваційного розвитку. Теорія інтелектуальної технології (Ф.А. Хайек) розглядає ринок як глобальну інформаційну систему, що містить величезне «неявне, розсіяне знання» про потреби і виробничі можливості людей та пропонує взяти за основу розвитку цивілізації інформаційну концепцію «порядку, що розширюється». Усі підприємницькі ідеї ґрунтуються на знаннях, які дають імпульс розробленню інновацій. Автор теорії пояснив, чому економіка одних країн є сприйнятливою до інновацій, а інших — ні, і довів, що вирішальну роль у цьому відіграють інституційні основи суспільства — формальні (сформовані державою закони, що регламентують економічну діяльність) і неформальні (усталені правила, звичаї, традиції, норми поведінки, мораль).

У свою чергу теорія інноваційної економіки і підприємницького суспільства (П. Друкер) головною рисою економіки 90-х років ХХ ст. визначає нові ідеї, які заперечують традиційні рішення, товари, послуги і виробництва, а зростання економіки вважає безпосереднім результатом безперервних інноваційних змін. Водночас і у взаємодії з інноваційною економікою формується підприємницьке суспільство (чи «суспільство знань», «інформаційне суспільство»), яке характеризується тим, що інновації та підприємництво охоплюють значну частину суспільства, стають щоденною практикою.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Ранні теорії інноватики ґрунтувалися на визначенні причин циклічності соціально-економічного розвитку, а основною причиною нерівномірності темпів економічного зростання визначали інновацію. Представники еволюційно-інституційних теорій намагалися зрозуміти основні тенденції суспільної еволюції економічного розвитку і таким чином виявляли рушійні сили і фактори розвитку економіки. Дослідження теорій управління знаннями спрямовані на визначення можливостей прискорення темпів економічного зростання завдяки активному використанню суб'єктами підприємництва нових знань. Тобто очевидно, що сучасні теорії інноваційного розвитку змістили акценти у розвитку суспільних процесів та поведінці людей, наголошуючи на прагненні останніх до накопичення знань та їх практичної реалізації. Саме інноваційна активність підприємницьких структур визначає можливості економічного розвитку, а їх прагнення, зусилля та спроможність використовувати результати інноваційної діяльності дозволяють творчо підходити до визначення способів задоволення потреб споживачів, удосконалювати та оновлювати продукцію, збільшувати доходи, підвищувати конкурентоспроможність.

Наведений огляд основних теорій і моделей економічного зростання дозволяє розкрити сутність інновацій як невід'ємного фактора економічного розвитку будь-якого суспільства та

показує поступову зміну поглядів науковців на роль інноваційних чинників в економічному розвитку. Йдеться про зміну парадигми (взірець) – загально визначених наукових досягнень, які протягом певного часу дають науковому співтовариству модель постановки проблем та їх розв'язання.

Список використаних джерел:

1. Шепеленко О. Г. Державне управління інноваційною діяльністю (інституціональний аспект) / О. Г. Шепеленко // Актуальні проблеми державного управління. – 2015. – №2 (48). – С.77-82.
2. Бутирська І. В. Основні проблеми створення інноваційної моделі розвитку економіки України / І. В. Бутирська // Галицький економічний вісник. – 2007. – №2(13). – С.11-15.
3. Сімків Л. Є. Економічне зростання як індикатор якості економічних реформ / Л. Є. Сімків // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка. – 2015. – Вип. 2(4). – Ч. 1. – С. 66-70.
4. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник / Школа І. М., Бутирська І. В. – Чернівці: Книги-XXI, 2010. – 312 с.
5. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні / Буднікевич І. М., Школа І. М. – Чернівці : Зелена Буковина, 2002. – 200 с.
6. Василевская И. В. Инновационный менеджмент / И. В. Василевская. – Москва : Издательство РИОР, 2004. – 80 с.
7. Шумпетер И. Теория экономического развития / И. Шумпетер. – Москва : Прогресс, 1982. – 340 с.
8. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент / Н. В. Краснокутська. – Київ : КНЕУ, 2003. – 504 с.
9. Андропова О. Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності : монографія / Андропова О. Ф., Череп А. В. – Київ : Кондор, 2007. – 356 с.
10. Пересунько З. М. Теоретичні аспекти розвитку інноваційної теорії [Електронний ресурс] / З. М. Пересунько // Ефективна економіка. – 2013. – № 7. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2192> (дата звернення: 22.03.2018).
11. Богашко О. Л. Еволюція теоретичних підходів до інноваційного розвитку в економічній науці / О. Л. Богашко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу : Світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2013. – № 2 (22). – С. 23-29.
12. Рилач Н. М. Формування інноваційної парадигми: ретроспектива і сучасність / Н. М. Рилач // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2016. – Вип. 127, ч. I. – С. 138-148.

Iryna Butyrskya, PhD, Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE, Chernivtsi

EVOLUTION OF THEORETICAL APPROACHES TO INNOVATION MANAGEMENT

Summary

With the introduction of an innovative model of economic development, more and more attention is paid to the organization of effective interaction between science, production and the market, which creates the preconditions for the development of a post-industrial society and is based on the use of knowledge as the most important economic resource. Innovative development, oriented to innovation in all spheres of society, is a decisive direction in the development of modern socio-economic systems and all processes that take place in them. A prerequisite for this process is the modern scientific and technological revolution, which ensures the growth of labor productivity, accelerated development of science, information and education. Today, the development and implementation of innovations in all spheres of economic activity are the main factors that determine both the competitiveness of economic entities and the competitiveness of the national economy as a whole. Although innovation practice exists for a rather long period of time, the subject of special scientific study of innovation was only in the XX century. The study of the content and the main provisions of the known innovation theories allows us to combine them into four groups that reflect the evolutionary development of innovation: cyclical innovation theories, innovative theories of economic development, evolutionary-institutional theories of economic development and the theory of knowledge management as the basis of innovation development.

Keywords: innovations, evolution of innovation theory, innovation, technological approach, cyclical innovation theories, economic development, evolutionary-institutional theories, knowledge management, innovation development.

References:

1. Shepelenko, O.G. (2015). State Management of Innovation Activity (Institutional Aspect). *Aktualni problemi derzhavnogo upravlinnya [Actual problems of public administration]*, vol. 2 (48), pp. 77-82 (in Ukr.).
2. Butyrskya, I.V. (2007). The main problems of creating an innovative model for the development of the Ukrainian economy. *Galitskiy ekonomichniy visnik [Galician Economic Bulletin]*, vol. 2 (13), pp. 11-15 (in Ukr.).
3. Simkiv, L.E. (2015). Economic growth as an indicator of the quality of economic reforms. *Naukoviy visnik Mukachiv'skogo derzhavnogo universitetu. Seriya Ekonomika [Scientific bulletin of Mukachevo State University. Series Economics]*, vol. 2 (4), Ch. 1, pp. 66-70 (in Ukr.).
4. Shkola, I.M., Butyrskya, I.V. (2010). *Innovatsiyniy menedzhment [Innovation management]*, Knygy-XXI, Chernivtsi

(in Ukr.).

5. Budnikovich, I.M., Shkola, I.M. (2002). *Stanovlennya regionalnogo rynku innovatsiy v Ukraini* [The formation of the regional innovation market in Ukraine], Zelena Bukovyna, Chernivtsi (in Ukr.).

6. Vasilevskaya, I.V. (2004). *Innovatsionnyy menedzhment* [Innovation management], RIOR, Moskva (in Russ.).

7. Shumpeter, I. (1982). *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya* [The theory of economic development], Progress, Moskva (in Russ.).

8. Krasnokuts'ka, N.V. (2003). *Innovatsiynyi menedzhment* [Innovation management], KNEU, Kyiv (in Ukr.).

9. Andronova, O.F., Cherep, A.V. (2007). *Transfer tehnologiy yak instrument realizatsiyi innovatsiynoi diyalnosti* [Technology transfer as an instrument for innovation], Kondor, Kyiv (in Ukr.).

10. Peresun'ko, Z.M. (2013). Teoretichni aspekty rozvytku innovatsiynoi teorii. *Effective economics*, vol. 7. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2192> (Accessed 22 Mar 2018) (in Ukr.).

11. Bogashko, O.L. (2013). Evolution of Theoretical Approaches to Innovation Development in Economic Science. *Visnik Berdyans'kogo universytetu menedzhmentu i biznesu : Svitove gospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny* [Bulletin of the Berdyansk University of Management and Business: World Economy and International Economic Relations], vol. 2 (22), pp. 23-29 (in Ukr.).

12. Rylach, N.M. (2016). Formation of an innovative paradigm: retrospective and modernity. *Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn* [Actual problems of international relations], vol. 127, Ch. I, pp. 138-148 (in Ukr.).

УДК 330.341

А. В. Фаїзов, к.е.н., доцент,
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ

ТЕХНОЛОГІЧНА СКЛАДОВА РОЗШИРЕНОГО ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Анотація

У статті актуалізується проблема розширеного відтворення національної економіки на основі технологічної складової, яка відіграє визначальну роль у підвищенні конкурентоспроможності країни та формуванні нових історичних перспектив. Зосереджено увагу на оцінці основних викликів, з якими стикається національна економіка для забезпечення розширеного відтворення, зокрема таких як: пришвидшення темпів технологічного прогресу та конкурентна активність на світових ринках; зниження кількості та якості трудових ресурсів; обмеженість невідтворювальних ресурсів. Визначено місце держави у формуванні інституційного та організаційного середовища трансляції інновацій. Сформовано рекомендації щодо науково-технічної політики для забезпечення розширеного відтворення економіки.

Ключові слова: науково-технологічний розвиток, інноваційна політика, модернізація виробництва, трансфер технологій, розширене відтворення.

А. В. Фаизов, к.э.н., доцент,
Национальная академия внутренних дел,
г. Киев

ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ РАСШИРЕННОГО ВОСПРОИЗВОДСТВА ЭКОНОМИКИ

Аннотация

В статье актуализируется проблема расширенного воспроизводства национальной экономики на основе технологической составляющей, которая играет определяющую роль в повышении конкурентоспособности страны и формировании новых исторических перспектив. Сосредоточено внимание на оценке основных вызовов, с которыми сталкивается национальная экономика для обеспечения расширенного воспроизводства, в частности таких как: ускорение темпов технологического прогресса и конкурентная активность на мировых рынках; снижение количества и качества трудовых ресурсов; ограниченность невозпроизводимых ресурсов. Определено место государства в формировании институциональной и организационной среды трансляции инноваций. Сформированы рекомендации по научно-технической политике для обеспечения расширенного воспроизводства экономики.